

Nr 427

Av herr **Carlsson i Tibro m. fl.**, om rätt till skatteavdrag för belopp, som skänkts till humanitära, litterära, religiösa eller vetenskapliga ändamål eller till undervisningsändamål.

Vid 1953 års riksdag föreslogs i motion I:271, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande rätt till avdrag vid taxering till statlig inkomstskatt upp till en viss procent av den skattskyldiges inkomst för belopp, som den skattskyldige skänkt till humanitära, litterära, religiösa eller vetenskapliga ändamål eller till undervisningsändamål. Motionen anknöt till en amerikansk bestämmelse i Title 26 paragraph 23 (o) av United States Internal Revenue Code. Enligt denna bestämmelse, sådan den refereras i motionen, medges skattefrihet för ett belopp upp till 15 % av skattebetalarens beskattningsbara inkomst (adjusted gross income), såvida beloppet skänkes till en korporation, styrelse eller samhällelig institution, som skapats eller organiserats i Förenta staterna eller i någon dess besittning eller enligt Förenta staternas lag eller någon lag i Förenta staternas besittningar och som uteslutande är organiserad för och verkar för humanitära, litterära, religiösa eller vetenskapliga ändamål eller i undervisningssyfte. Som villkor uppställes, att ingen del av korporationens, styrelsens eller den samhällelige institutionens inkomster får gå till privat aktionär eller privatperson och att ingen avsevärd del av verksamheten användes till att genom propaganda eller på annat sätt påverka lagstiftningen. Det anges i motionen, att dessa bestämmelser fått stor användning. Man har skapat stiftelser (foundations) för att mottaga dylika gåvor och sedermera distribuera dem till ändamål, vilka stiftelsens verksamhet avser. Dylika foundations har varit av betydelse icke blott inom Förenta staterna utan har främjat det kulturella och vetenskapliga livet långt utanför dess gränser, bland annat i Sverige.

Motionen avstyrktes av bevillningsutskottet och avlogs därefter av riksdagen.

I sitt av riksdagen godkända utlåtande erinrar utskottet om att redan enligt gällande lagstiftning skattelättnader finns för stiftelse eller sammanslutning med huvudsakligt ändamål att främja barns eller ungdoms vård eller utbildning eller vård av behövande ålderstigna, sjuka eller lytta eller att främja vetenskaplig forskning eller undervisning. Dylik stiftelse eller sammanslutning är befriad från arvsskatt, gåvoskatt för annan inkomst än av fastighet och rörelse samt vid den statliga beskattningen från skatt för annan inkomst än av rörelse. Utskottet anger även, att genom riksdagsbeslut i slutet av 1930-talet och under 1940-talet avdragsrätt medgivits för särskilda gåvor till luftvärnet och sjövärnsskåren samt civilbefolkningen i

krigshärjade länder. Dessa lättnader hade emellertid föranletts av särskilda förhållanden och har varit till tiden begränsade.

Utskottet yttrar därefter att även om införandet av en sådan avdragsrätt till inkomsttaxering, som avsetts i motionen, skulle kunna medverka till en ökad bidragsvillighet från enskilda donatorers sida, utskottet icke anser sig kunna förorda att ytterligare skattelättnader för befrämjandet av nu ifrågakommande ändamål införes i vår skattelagstiftning. Vad motionärerna anfört kan enligt utskottets förmenande icke motivera ett frångående av den tidigare från riksdagens sida uttalade uppfattningen att främjandet av allmännyttiga ändamål icke bör ske genom lättnader vid beskattningen utan att, i den mån stöd från statens sida för något ändamål befinnes påkallat, detta stöd bör lämnas genom anslag. Det var med hänsyn härtill som utskottet avstyrkte motionen.

Som synes av vad nu anförs är utskottets huvudskäl för sitt avstyrkande av motionen, att riksdagen tidigare uttalat sig på sätt som skett. Utskottet går däremot inte närmare in på själva sakfrågan. Enligt vår uppfattning bör denna bedömas på följande sätt.

Om avdragsrätt vid deklaration för inkomstskatt medges för belopp, som skänkes för allmännyttiga ändamål, tillgodoses dylika ändamål genom större summor utan att skattebetalarna blir ytterligare belastade än om staten skulle direkt anslå de summor till vilka skattelättnaderna uppgår. Antag t. ex. att en person till ett allmännyttigt ändamål skänker en summa av 10 000 kronor och att den lättnad han beträffande inkomstskatten erhåller genom denna gåva skulle uppgå till 2 500 kronor. Om man ser saken rent ekonomiskt, skulle man kunna säga, att den enskilde avstår till ändamålet 7 500 kronor och staten (genom skattelättnaden) 2 500 kronor. Ändamålet erhåller alltså fyra gånger så mycket pengar som om staten direkt hade anslagit 2 500 kronor.

För vår del anser vi, att vårt samhällseliga liv skulle kunna bli rikare och bättre, om staten genom skattelättnader uppmuntrade den enskilde att skänka pengar till allmännyttiga ändamål. De sammanslutningar och institutioner, som arbetar för vetenskapliga, litterära, humanitära eller religiösa ändamål, fyller en utomordentligt viktig uppgift i vårt samhälle. Det torde utan överdrift kunna sägas, att deras verksamhet utgör ett oundgängligt komplement till den verksamhet för samma syften, som bedrivs av det allmänna.

Utöver det att dessa institutioners och sammanslutningars verksamhet i och för sig är värdefull kan även sägas, att de senare på ett för demokratiskt samhällsliv utomordentligt gagnande sätt aktiviserar tusentals enskilda medborgare, inte minst ungdomen, för betydelsefulla syften. Ej minst värdefullt är detta i dagens nykterhetspolitiska situation.

Att en lagstiftning kan utformas så, att de allmännyttiga intressena får vida mera än nu av enskilda gåvogivare utan att statens skatteintäkter bringas i fara, synes oss uppenbart. Antalet donatorer torde över huvud icke

vara så stort, att statens skatteintäkter skulle kunna bringas i fara genom skattelättnader för allmännyttiga ändamål. Vi tror icke, att någon fara skulle uppstå, om man läte skattelättnaden blott omfatta statlig inkomstskatt, alltså icke kommunalskatt, och begränsade beloppet till exempelvis 10 % av vederbörandes inkomst. Statens intresse av att i detalj få bestämma vart en summa skall gå, för vars beredande staten gjort en uppoffring, synes oss bära vika för det allmänna intresset av att ytterligare medel tillföres sociala, kulturella och religiösa ändamål. Vi anser därför, att den tanke, som ligger till grund för 1953 års motion, på nytt bör prövas.

I detta sammanhang vill vi anknyta till den senaste utvecklingen i USA. De bestämmelser, för vilka 1953 års motion redogjorde, har numera ändrats. Den gräns, upp till vilken avdrag får åtnjutas för allmänna ändamål, har bestämts till 20 % i stället för till 15 % av den skattskyldiges inkomst. För makar beräknar man denna procentsats på deras sammanlagda inkomst. Gränsen har satts så högt som till 30 % då det gäller gåvor till en kyrka, ett kyrkligt samfund (a convention or association of churches), en från skatt befriad undervisningsorganisation eller ett från skatt befriat sjukhus. Vi bifogar utdrag ur de amerikanska reglerna. Att den amerikanska lagstiftningen låtit skattelättnaderna för gåvor till allmännyttiga ändamål bli än större än förut visar, att det amerikanska samhället, vilket liksom vårt är mycket skattetyngt, haft verklig nytta av lagstiftningen om skattelättnader för allmännyttiga ändamål. Detta förhållande har bidragit till att vi väckt denna motion. Det förtjänar vidare påpekas att en lagstiftning av sådan art men med varierande utformning har genomförts även i England och Tyskland samt är föreslagen i Norge.

Med stöd av vad ovan angivits får vi hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande rätt till avdrag vid taxering till statlig inkomstskatt för belopp upp till en viss procent av den skattskyldiges inkomst, om den skattskyldige skänkt beloppet till humanitära, litterära, religiösa eller vetenskapliga ändamål eller till undervisningsändamål.

Stockholm den 26 januari 1955

Harry Carlsson
Tibro

Gustav Boija

Ruben Swedberg

Bengt Sjölin

Yngve Hamrin

Lisa Johansson

Axel Gustafson
Borås

Sven Gustafson
i Göteborg

Olof Hammar

A. Widén

Eric Nelander

Einar Rimmerfors

Gunnar Larsson
i Luttra

James I. A. Dickson

Karl Kilsmo

Bilaga

Excerpt from United States Master Tax guide of 1949 — For Returns of 1948 Income:

Charitable and Other Contributions

357. Limited to 15 Per Cent of Adjusted Gross Income. The statutory deduction for gifts or contributions by individuals is limited to an aggregate amount of 15 per cent of the taxpayer's adjusted gross income for the year (Code Sec. 23(o)).

Where a joint return is filed by husband and wife, the 15 per cent limitation is computed on the basis of the aggregate contributions and the aggregate adjusted gross income of both spouses, before any income-splitting.

Excerpt from United States Master Tax Guide of 1954 — For Returns of 1953 Income:

Charitable Contributions

775. Limit on Contribution. The deduction for gifts or contributions by an individual is limited to 20% of the taxpayer's adjusted gross income for the year (Code Sec. 23 (o)).

Where a joint return is filed by husband and wife the 20% is computed on the total contributions and the total adjusted gross income of both spouses, before any income-splitting.

Excerpt from New Revenue Code of 1954 Explained:

Charitable Contributions

68. The general rule is that an individual taxpayer may deduct charitable contributions up to 20 percent of his adjusted gross income, computed without regard to any net operating loss carry-back to the taxable year. This limitation on deductible contributions is increased to 30 percent, however, if the extra 10 percent consist of contributions to a church, a convention or association of churches, a tax-exempt educational organisation, or an exempt hospital. Such charitable contribution must be paid to the organisation and not just *for the use of* the organisation.
